

ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการสร้างสัมพันธสารเรื่องเล่ากับ
กระบวนการคิดของคนหูหนวกในการเล่าเรื่องให้ผู้อื่นทราบ
**The Relationship between the Structure of Thai Sign Language
Narrative Discourse and the Thinking Process of the Deaf**

สุขสิริ ตำนธนวนิช

วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล พุทธมณฑล ศาลายา นครปฐม 73170

E-mail address : suksiri_d@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์สำคัญ 2 ประการคือ ศึกษากระบวนการสร้างสัมพันธสารเรื่องเล่าในภาษามือไทยและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการสร้างสัมพันธสารนั้นกับกระบวนการคิดของคนหูหนวก โดยมีแนวคิดตามทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชาน (Cognitive Linguistics) ที่ว่า ภาษาเป็นภาพสะท้อนของความคิดและการประมวลผลความคิดของมนุษย์อย่างชัดเจน (ชัชวดี ศรีสัมพันธ์, 1 : 2545) จากการศึกษาพบว่า กระบวนการสร้างสัมพันธสารเรื่องเล่าภาษามือไทยของคนหูหนวกนั้น มีลักษณะเหมือนกับการวาดภาพให้ผู้ดูภาษามือสามารถมองเห็นสิ่งที่ผู้ทำภาษามือได้ไปเห็นมา โดยวาดภาพพื้นหลัง (Ground) ก่อนภาพหลัก (Figure)

ABSTRACT

This study aims to investigate the relationship between the structure of Thai Sign Language narrative discourse and the thinking process of the Deaf according to Cognitive Linguistic theory. It is said that language is the reflection of the human beings thinking process. The result of the study shows that the structure of Thai Sign Language narrative discourse begins with ground and is followed by figure.

บทนำ

คนหูหนวกหรือผู้ที่บกพร่องทางการได้ยินจัดเป็นชนกลุ่มน้อยอีกกลุ่มหนึ่งที่มีเอกลักษณ์การใช้ภาษาที่แตกต่างไปจากคนที่มีการได้ยินโดยทั่วไป นั่นก็คือ “ภาษามือ” วิลเลียม ซี สโตเกิ (1960) ได้ให้ความหมายของภาษามือไว้ว่า

“A sign language is a language which uses combinations of signs (handshape), gesture, facial expression and, in literate communities, some fingerspelling to construct and convey meaning.”

ข้อความดังกล่าวมีความหมายว่า ภาษามือเป็นภาษาที่ใช้จริงในชุมชนประกอบด้วยท่ามือ, ท่าทาง, การใช้สีหน้า และการสะกดอักษรนิ้วมือในการถ่ายทอดความหมาย การให้ความหมายคำว่า “ภาษามือ” ดังกล่าวสอดคล้องกับผดชาชไม รัศมีทัต (2541) ที่ว่าภาษามือคือภาษาสำหรับคนหูหนวก ใช้มือ สีหน้าและกิริยาท่าทางประกอบในการสื่อความหมายและถ่ายทอดอารมณ์แทนการพูด

ภาษามือของแต่ละชาติจะมีความแตกต่างกันเช่นเดียวกับภาษาพูดซึ่งแตกต่างกันตามขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมและลักษณะภูมิศาสตร์ ภาษามือจัดเป็นภาษาพูดที่นักการศึกษาทางการศึกษาของคนหูหนวกตกลงและยอมรับว่าเป็นภาษาหนึ่งสำหรับติดต่อสื่อความหมายระหว่างคนหูหนวกกับคนหูหนวก และระหว่างคนหูหนวกกับคนที่มีการได้ยิน ซึ่งปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศรับรองภาษามือไทยว่าเป็นภาษาประจำชาติของคนหูหนวก (กระทรวงศึกษาธิการ : 2542)

ในปัจจุบันสถานภาพการศึกษาภาษามือไทยยังมีอยู่ไม่มากนักอาจเป็นเพราะไม่มีผู้สนใจศึกษา และไม่ทราบถึงวิธีการที่จะใช้ในการศึกษา ซึ่งในความเป็นจริงแล้วภาษามือก็จัดเป็นภาษาๆ หนึ่งที่มีผู้ใช้อยู่จริงในสังคม ลักษณะทางเฉพาะทางภาษาไม่ว่าจะเป็นด้านประวัติ ด้านสังคมหรือด้านความหมายที่ปรากฏอยู่ในภาษามือก็มิได้ต่างไปจากภาษาพูดเลย หากแต่ความแตกต่างนั้นปรากฏเพียงวิธีการสื่อความหมายจากเสียงกลายเป็นมือเป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่าภาษาเป็นภาพสะท้อนของความคิด การศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการสร้างสัมพันธสารเรื่องเล่าในภาษามือไทยกับกระบวนการคิดของคนหูหนวกในการเล่าเรื่องให้ผู้อื่นทราบจึงเป็นหัวข้อการศึกษาที่น่าสนใจ และอาจให้คำตอบบางอย่างที่ซ่อนอยู่ในภาษามือผ่านโครงสร้างทางสัมพันธสารเรื่องเล่าก็เป็นได้

วิธีดำเนินการ

การศึกษารุ่นนี้ศึกษาเฉพาะสัมพันธสารเรื่องเล่าและไม่ได้มุ่งศึกษาความแตกต่างในเรื่องเพศของผู้บอกภาษา โดยคำว่า “สัมพันธสาร” หมายถึง ภาษาระดับข้อความ (สมทรง บุรุษพัฒน์, 2537) และสัมพันธสารเรื่องเล่า หมายถึง ข้อความที่เป็นเรื่องเล่าต่าง ๆ เช่น นิทาน นิยาย ข่าว เป็นต้น ผู้ศึกษาจึงเลือกผู้บอกที่เป็นคนหูหนวกแต่กำเนิดและไม่มีความพิการอื่นซ้ำซ้อน จบการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 3 คน ซึ่งการที่ผู้บอกภาษาผ่านระบบการศึกษาในโรงเรียนนี้มีผลต่อการใช้รูปแบบภาษาในเรื่องของการสร้าง

คำศัพท์และอาจมีผลต่อรูปแบบการสร้างสัมพันธ์สารเรื่องเล่า จากนั้นให้ผู้บอกภาษาแต่ละคนดูภาพวาดการ์ตูน
สีจำนวน 3 ภาพ โดยให้ดูทีละภาพ ภาพละ 2 นาที ผู้ศึกษาให้ผู้บอกภาษาแต่ละคนบรรยายภาพที่ได้ดูนั้นด้วย
ภาษามือโดยบันทึกวิธีทัศนภาษามือของผู้บอกภาษาแต่ละคน

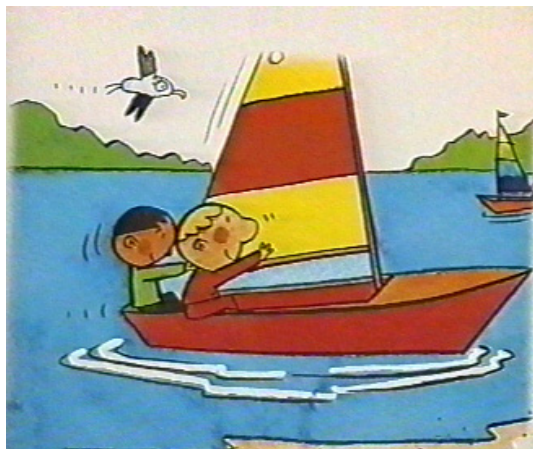
เมื่อได้ภาพวิธีทัศนของผู้บอกภาษาแต่ละคนเรียบร้อยแล้ว ผู้ศึกษานำมาถ่ายถอดข้อมูลโดยให้ลำดับ
ตามท่ามือที่เกิดขึ้นของผู้บอกภาษาแต่ละคนนั้น ผู้ศึกษานำข้อมูลมาเรียบเรียงและวิเคราะห์หาความสัมพันธ์
ของกระบวนการคิดของคนหูหนวก

ผลการวิจัย

กระบวนการสร้างสัมพันธ์สารเรื่องเล่าภาษามือไทย

ข้อมูลภาษามือไทยที่ได้จากการถ่ายถอดวิธีทัศนของผู้บอกภาษาแต่ละคนแยกตามภาพมีดังนี้
ผู้บอกภาษาคนที่ 1

ทะเล ทะเลมิกคลื่น มีภูเขาอยู่ทั้งทางด้านซ้ายและด้านขวาต้นไม้สีเขียวอ่อนบนภูเขา ทะเลนี้มีสีฟ้า เรือกำลังแล่น
เรือใบตัวเรือภายนอกสีแดงภายในสีส้ม ใบเรือมีลักษณะเป็นแถบแนวนอน แถบด้านล่างสีเหลืองแถบที่สองสี
แดง แถบบนสุดสีเหลือง เรือใบนี้มีผู้ชายสองคนนั่งอยู่ คนหลังเป็นผู้ชายไทยผมสีดำ คนหน้าเป็น
ชาวต่างชาติผมสีเหลือง ทั้งสองกำลังแล่นเรือใบอยู่ ทางด้านบนมีนกตัวหนึ่งกำลังบินอยู่เหนือเรือใบ

ภาพที่ 1

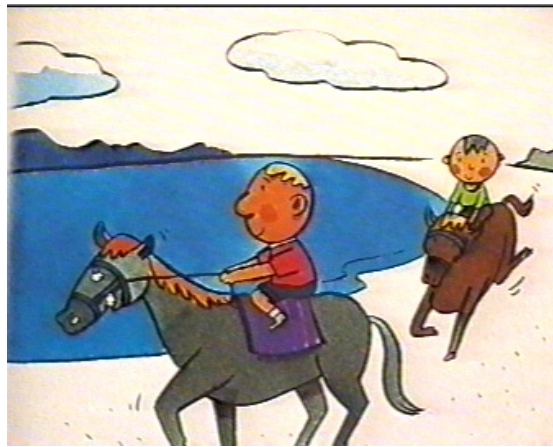
ที่ชายทั้งสองกำลังแล่นอยู่นั้น ถัดออกไปมีเรือกำลังแล่นอยู่อีกลำหนึ่งเป็นเรือลำเล็กๆ เรือใบตัวเรือภายนอกสี
ส้ม ใบเรือมีลักษณะเป็นแถบ แถบด้านล่างสีเขียว แถบบนบนสีขาวเรือใบทั้งสองกำลังแล่นไปข้างหน้า
พร้อมๆ กัน

ผู้บอกภาษาคนที่ 2

ทะเล ทะเลกว้างสีฟ้า มีต้นไม้สีเขียวอยู่ทั้งทางด้านซ้ายและด้านขวา ในทะเลนั้นมีเรือกำลังแล่นอยู่ ตัวเรือนั้นมีสีส้ม มีใบเรือเป็นรูปสามเหลี่ยมมีลักษณะเป็นแถบแนวนอน แถบด้านล่างสีเหลือง แถบที่สองสีส้ม บนเรือมีชายสองคนนั่งอยู่ คนหน้ามีผมสีเหลืองใส่เสื้อสีส้ม คนหลังมีผมสีดำ ใส่เสื้อสีเขียวกางเกงสีดำ ทั้งสองกำลังแล่นเรือใบอยู่ ทางด้านบนมีนกตัวหนึ่งกำลังบินอยู่เหนือเรือใบที่ชายทั้งสองกำลังแล่นอยู่ นกตัวนี้มีปีกทั้งสองข้างสีดำ และมีจงอยปากยาว ถัดไปด้านหลังทะเลสีฟ้าผืนเดียวกันนี้มีเรือลำหนึ่งแล่นสวนมา ตัวเรือสีส้ม ใบเรือมีลักษณะเป็นแถบ แถบด้านบนสีเขียว แถบถัดลงมาสีเหลือง แถบล่างสุดสีม่วง มีคนนั่งอยู่ในเรือ นั้นหนึ่งคนเรือลำนั้นกำลังแล่นสวนทางมา

ผู้บอกภาษาคนที่ 3

ทะเลสีฟ้า เรือสีส้ม ใบเรือเป็นรูปสามเหลี่ยมมีลักษณะเป็นแถบ แถบบนสีเหลือง ถัดลงมาสีแดง แถบล่างสุดสีเหลืองบนเรือมีชายสองคนนั่งอยู่ คนหน้ามีผมสีเหลือง คนหลังผมสีดำ ถัดไปด้านหลังมีเรือลำเล็กอีกลำแล่นอยู่ ใบเรือเป็นรูปสามเหลี่ยมมีลักษณะเป็นแถบ แถบบนสีเหลือง ถัดลงมาสีเขียวอ่อน ถัดลงมาสีฟ้า แถบล่างสุดสีม่วง เรือกำลังแล่นไปข้างหน้า นกตัวหนึ่งกำลังบินอยู่เหนือเรือใบ นกตัวนี้สีขาว ปีกสีดำ จงอยปากสีเหลือง

ภาพที่ 2

ผู้บอกภาษาคนที่ 1

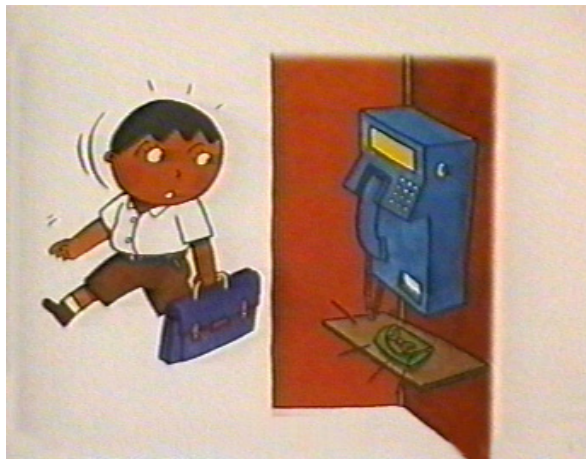
ทะเล หาดทรายสีขาว ภูเขาด้านซ้ายสีน้ำเงิน ภูเขาด้านขวาสีเทา เมฆสีขาวสองก้อนกำลังลอยอยู่ มีสองตัวอยู่เรียงกันลักษณะตัวหน้านำตัวหลัง มีทั้งสองอยู่บนหาดทรายสีขาว มีตัวหน้าสีดำมีผู้ชายชาวต่างชาติผมสีเหลืองกำลังขี่ม้าตัวหน้า ชายคนนี้ใส่เสื้อสีส้มกางเกงสีน้ำเงิน อานม้าสีม่วง มีตัวหลังสีน้ำตาล มีผู้ชายคนไทยผมสีดำกำลังขี่ม้าตัวหลัง ชายคนนี้ใส่เสื้อสีเขียวกางเกงสีม่วง อานม้าสีดำ ชายทั้งสองกำลังขี่ม้าเคียงกันไป

ผู้บอกภาษาคนที่ 2

ทะเลสีน้ำเงิน หาดทรายสีขาว ภูเขาด้านซ้ายสีน้ำเงิน ภูเขาด้านขวาสีเทา ม้าสองตัวอยู่เรียงกัน ลักษณะตัวหน้า นำตัวหลังม้าตัวหน้าสีดำ มีผู้ชายชาวผสมสีทองกำลังขี่ม้าตัวหน้า ชายคนนี้ใส่เสื้อสีส้มกางเกงสีดำ ชายคนนี้กำลังขี่ม้าอยู่ ม้าตัวหลังสีน้ำตาล มีผู้ชายผสมสีดำกำลังขี่ม้าตัวหลัง ชายคนนี้ใส่เสื้อสีเขียวกางเกงสีม่วง ชายคนนี้ก็กำลังขี่ม้าอยู่ ชายทั้งสองกำลังขี่ม้าเคียงกันไป

ผู้บอกภาษาคนที่ 3

เมฆสีขาวสองก้อนกำลังลอยอยู่ ทะเลสีน้ำเงิน ภูเขาทางด้านซ้ายสีเขียว ภูเขาทางด้านขวาสีฟ้า ม้าสองตัวอยู่เรียงกันลักษณะตัวหน้านำตัวหลัง ม้าตัวหน้าสีดำ อานม้าสีม่วง มีผู้ชายผสมสีเหลืองกำลังขี่ม้าตัวหน้า ชายคนนี้ใส่เสื้อสีส้มกางเกงสีน้ำเงิน ม้าตัวหลังสีน้ำตาลมีคนกำลังขี่ม้าตัวหลัง คนคนนี้ใส่เสื้อสีเขียวอ่อน กางเกงสีม่วง ชายทั้งสองกำลังขี่ม้าเคียงกันไป

ภาพที่ 3

ผู้บอกภาษาคนที่ 1

มุมทางด้านขวาสีส้ม โทรศัพท์รูปทรงสี่เหลี่ยมเครื่องหนึ่งแขวนอยู่ที่มุมนั้น โทรศัพท์นั้นสีน้ำเงิน ช่างได้โทรศัพท์นั้นมีฐานสีน้ำตาลยื่นออกมา บนฐานนั้นมีกระเป๋าสตางค์ที่มีคนวางทิ้งไว้ โทรศัพท์สีน้ำเงินอยู่เหนือฐานที่มีกระเป๋าสตางค์นั้น เด็กนักเรียนชายคนหนึ่งเดินผ่านมา เด็กคนนี้ใส่เสื้อสีขาว กางเกงสีน้ำตาล รองเท้าสีน้ำตาล ถือกระเป๋าสีน้ำเงิน เด็กนักเรียนชายคนนั้นหันไปเห็นกระเป๋าสตางค์ที่วางอยู่บนฐานใต้โทรศัพท์

ผู้บอกภาษาคนที่ 2

คนคนหนึ่งกำลังเดินมา คนคนนี้มีผมสีดำ ผิวสีน้ำตาล ใส่เสื้อสีขาว กางเกงสีน้ำตาลเข้ม กระเป๋านักเรียน คนคนนี้ถือกระเป๋านักเรียนสีม่วง คนคนนี้หันไปมองอะไรบางอย่างด้านหลัง มุมมุมหนึ่งมีโทรศัพท์สีน้ำเงินแขวนอยู่ ช่างใต้โทรศัพท์นั้นมีฐานสีน้ำตาลยื่นออกมา บนฐานนั้นมีกระเป๋าสตางค์ที่มีคนวางทิ้งไว้ คนนั้นหันไปเห็นกระเป๋าสตางค์ที่วางอยู่บนฐานใต้โทรศัพท์

ผู้บอกภาษาคนที่ 3

มุมมองด้านขวาสีส้ม โทรศัพท์รูปทรงสี่เหลี่ยมเครื่องหนึ่งแขวนอยู่ที่มมุนั้น ข้างใต้โทรศัพท์นั้นมีฐานสีน้ำตาลยื่นออกมา บนฐานนั้นมีกระเป๋าสตางค์ที่มีคนวางทิ้งไว้ เด็กนักเรียนคนหนึ่งเดินผ่านมา เด็กคนนี้ได้เสื่อสีขาวยางเกงสีน้ำตาล รองเท้าสีน้ำตาล ถือกระเป๋าสีน้ำเงิน เด็กนักเรียนคนนั้นหันไปเห็นกระเป๋าสตางค์ที่วางอยู่บนฐานใต้โทรศัพท์

จากตารางที่ 1 พบว่าคนหูหนวกทุกคนจะให้ภาพพื้นหลัง (Ground) เป็นลำดับแรกในทุกภาพ ยกเว้นภาพที่ 3 ของผู้บอกภาษาคนที่ 2 เท่านั้น ลำดับคำศัพท์ของภาพพื้นหลังนั้นมีแนวโน้มที่จะเป็นส่วนที่มีพื้นที่มากที่สุดของภาพ ซึ่งได้แก่ ทะเล (ในภาพที่ 1 และ 2) และมุมโทรศัพท์สาธารณะ (ในภาพที่ 3)

ในส่วนของภาพ (Figure) คนหูหนวกทุกคนจะให้ภาพของส่วนที่เป็น “ฐาน” ของวัตถุหลักในภาพก่อน เช่น จะให้ภาพเรือก่อนผู้ชาย (ในภาพที่ 1) จะให้ภาพม้าก่อนผู้ชาย (ในภาพที่ 2) และจะมีการให้รายละเอียดของวัตถุหลักของภาพในประเด็นเรื่องสีและรูปร่างลักษณะ

คนหูหนวกทุกคนจะให้รูปประโยคที่เป็นการสรุปใจความสำคัญของภาพเป็นส่วนสุดท้ายของลำดับทำมือเสมอ

ความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการสร้างสัมพันธ์สารเรื่องเล่าภาษามือไทยกับกระบวนการคิดของคนหูหนวกในการเล่าเรื่องให้ผู้อื่นทราบ

การศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการสร้างสัมพันธ์สารเรื่องเล่าภาษามือไทยกับกระบวนการคิดของคนหูหนวกในการเล่าเรื่องให้ผู้อื่นทราบซึ่งเป็นวัตถุประสงค์หลักอีกประการหนึ่งของการศึกษารั้งนี้ยังไม่สามารถสรุปได้อย่างชัดเจนและตรงประเด็น และมีข้อสังเกตคือ คนหูหนวกจำเป็นอย่างยิ่งที่จะสร้าง “ฐาน” ของวัตถุหลักที่ตนต้องการจะถ่ายทอดให้แก่ผู้ดูภาษามือของตนเป็นลำดับแรก “ฐาน” ที่ว่านี้อาจเป็นภาพพื้นหลัง (Ground) หรือยานพาหนะที่ใช้ ตลอดจนการให้รายละเอียดให้มากที่สุดของภาพไม่ว่าจะเป็นในส่วนของภาพพื้นหลังหรือภาพหลักซึ่งในความเป็นจริงหากวิเคราะห์ในเชิงโครงสร้างทางภาษาแล้วล้วนเป็นรายละเอียดในลำดับรอง (Optional Components) ทั้งสิ้น แต่รายละเอียดลำดับรองเหล่านี้กลับมีความสำคัญต่อการสื่อความหมายทันทีแม้ว่าจะสามารถจับรูปประโยคใจความสำคัญได้ก็ตามเนื่องจากรายละเอียดเหล่านั้นเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้ผู้ดูภาษามือเห็นภาพได้ชัดเจนเหมือนกับผู้ทำภาษามือไปเห็นมาและนำมาเล่าเป็นภาษามือนั่นเอง

ตารางที่ 1 ข้อมูลภาษามือไทยที่ได้จากผู้บอกภาษา

ผู้บอกภาษา ภาพลำดับที่	ผู้บอกภาษาคคนที่ 1	ผู้บอกภาษาคคนที่ 2	ผู้บอกภาษาคคนที่ 3
ภาพที่ 1	<p>Ground ทะเล ภูเขา ต้นไม้</p> <p>Figure เรือใบลำที่ 1 ผู้ชายสองคน ชายสองคนกำลังแล่นเรือใบ นก เรือใบลำที่ 2 เรือทั้งสองลำกำลังแล่นอยู่ในทะเล</p>	<p>Ground ทะเล ต้นไม้</p> <p>Figure เรือใบลำที่ 1 ผู้ชายสองคน ชายสองคนกำลังแล่นเรือใบ นก เรือใบลำที่ 2 คนในเรือลำที่ 2 เรือใบลำที่ 2 แล่นสวนทางมา</p>	<p>Ground ทะเล</p> <p>Figure เรือใบลำที่ 1 ผู้ชายสองคน เรือใบลำที่ 2 เรือกำลังแล่นไปข้างหน้า นก</p>
ภาพที่ 2	<p>Ground ทะเล หาดทราย ภูเขา เมฆ</p> <p>Figure ม้าสองตัว ม้าตัวหน้า ผู้ชายชาวต่างชาติ - ม้าตัวหลัง ผู้ชายชาวไทย - ผู้ชายทั้งสองกำลังขี่ม้าเคียงกันไป</p>	<p>Ground ทะเล หาดทราย ภูเขา</p> <p>Figure ม้าสองตัว ม้าตัวหน้า ผู้ชายผมทอง ผู้ชายกำลังขี่ม้า ม้าตัวหลัง ผู้ชายผมดำ ผู้ชายกำลังขี่ม้า ผู้ชายทั้งสองกำลังขี่ม้าเคียงกันไป</p>	<p>Ground เมฆ ทะเล ภูเขา</p> <p>Figure ม้าสองตัว ม้าตัวหน้า ผู้ชายผมสีเหลือง - ม้าตัวหลัง คนขี่ม้าตัวหลัง - ผู้ชายทั้งสองกำลังขี่ม้าเคียงกันไป</p>
ภาพที่ 3	<p>Ground มุมโทรศัพท์ โทรศัพท์ ฐานใต้โทรศัพท์ กระเป๋าตางค์</p> <p>Figure เด็กนักเรียนชาย เด็กนักเรียนชายหันไปเห็นกระเป๋าตางค์</p>	<p>Figure คน คนคนนั้นหันไปมองอะไรบางอย่าง</p> <p>Ground มุมโทรศัพท์ ฐานใต้โทรศัพท์ กระเป๋าตางค์ คนคนนั้นหันไปเห็นกระเป๋าตางค์</p>	<p>Ground มุมโทรศัพท์ โทรศัพท์ ฐานใต้โทรศัพท์ กระเป๋าตางค์</p> <p>Figure เด็กนักเรียน เด็กนักเรียนหันไปเห็นกระเป๋าตางค์</p>

อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การลำดับท่ามือในสัมพันธสาร เรื่องเล่าภาษามือไทยของคนหูหนวกมีความแตกต่างอย่างเห็นได้ชัดเมื่อเปรียบเทียบ

กับการลำดับคำในภาษาไทย ซึ่งผู้ศึกษาสังเกตเห็นว่าลำดับท่ามือในกระบวนการสร้างสัมพันธสารเรื่องเล่าภาษามือไทยของคนหูหนวกนั้นมีลักษณะการให้ภาพกว้างไปหาส่วนที่เป็นรายละเอียดหลักของภาพ กระบวนการสร้างสัมพันธสารเรื่องเล่าภาษามือไทยมีลักษณะเหมือนกับการวาดภาพให้ผู้ดูภาษามือสามารถมองเห็นสิ่งที่ผู้ทำภาษามือได้ไปเห็นมา ดังนั้น การให้ภาพพื้นหลัง (Ground) ก่อนภาพหลัก (Figure) การให้รายละเอียดในประเด็นของสี การบอกรูปร่างลักษณะ รูปประโยคสรุปใจความสำคัญของภาพซึ่งปรากฏเป็นส่วนสุดท้ายเสมอ อาจเป็นความพยายามของคนหูหนวกที่อยากจะถ่ายทอดสิ่งที่ตนเห็นแก่ผู้ดูภาษามือให้มีความใกล้เคียงมากที่สุด สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจสันนิษฐานได้ว่าคนหูหนวกเป็นผู้รับรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัวได้จากประสาทสัมผัสทางตาเป็นหลักก็เป็นได้ ดังนั้นสิ่งที่สามารถประยุกต์ได้จากการศึกษาชิ้นนี้ก็คือ ลำดับขั้นในการทำภาษามือให้คนหูหนวกควรเริ่มจากภาพพื้นหลังก่อนภาพหลักและปิดท้ายด้วยรูปประโยคสรุปใจความสำคัญ ซึ่งเป็นวิธีเดียวกันกับที่คนหูหนวกสร้าง สัมพันธสารเรื่องเล่าและกระบวนการในการเล่าเรื่องให้ผู้อื่นทราบด้วยภาษามือไทยนั่นเอง

เอกสารอ้างอิง

��ชวดี ศรีลัมพ์. (2545) ทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชาน. เอกสารประกอบการสอน Cognitive Linguistics. อัดสำเนา

ผดชาไข รัชมิทัต. (2541) “ภาษามือ,” ใน ดัวยรัก...ผดชาไข รัชมิทัต หนังสือที่ระลึกในโอกาสเกษียณอายุราชการ.

กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดพิมพ์อักษร.

สมทรง บุรุษพัฒน์. (2537) วจนะวิเคราะห์ : การวิเคราะห์ภาษาระดับข้อความ. กรุงเทพฯ: สหธรรมิก.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542) “การรับรองภาษามือไทยเป็นภาษาประจำชาติของคนหูหนวก,” ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ. ลงวันที่ 17 สิงหาคม พ.ศ. 2542.

Baker, Colin. (1999) “Sign Language and the Deaf Community,” In Joshua A. Fishman (Ed.), **Language and Ethnic Identity**. Oxford: Oxford University Press, 122-139.

Paul, Peter V. (2001) **Language and Deafness**. (3rd ed.). San Diego: Singular.

Stokoe, William C. (1993) **Sign Language Structure : An Outline of the Visual Communication Systems of the American Deaf**. (2nd ed.). Burtonsville: Linstok Press.

Ungerer, Friedrich and Schmid, Hans-Jörg. (1996) **An Introduction to Cognitive Linguistics**. New York: Longman.